energi för nästa generation

Regeringskansliet
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk (SOU 2024:91)

Ert dnr: LI2024/02430

Svensk Bioenergi, Svebio, är en branschorganisation med ca 300 företag, organisationer och personer som är verksamma inom bioenergibranschen i Sverige. Svebio tackar för möjligheten att få lämna synpunkter på betänkandet.

Svebios synpunkter i sammanfattning

- Svebio anser att den svenska skogen utgör en avgörande faktor i det svenska klimatarbetet, som kan utnyttjas för ökat koldioxidupptag genom ökad tillväxt, ökad substitutionsnytta genom ökad skörd och bättre tillvaratagande av avverkningsrester och biprodukter samt fortsatt ökat virkes- och kolförråd i stående skog.

- En ytterligare omfattande avsättning av skogsmark för naturvårdsändamål minskar möjligheten att använda skogen för klimatåtgärder.

- Potentialen för ökat uttag av biobränslen i svensk skog är mycket stor. Det gäller särskilt avverkningsrester, som idag lämnas i skogen och avger mycket koldioxid vid nedbrytning.[1]

- Det är positivt att utredningen föreslår förenklingar och ersättningsmodeller för skogsägare, men det krävs att nya regelverk görs transparenta och lätta att tillämpa. Dessutom är det önskvärt att myndigheter bättre samordnar definitioner och tillstånds- och tillsynsprocesser.

Inledning

Svebio ställer sig positiv till att utredningen har kommit med förslag på komplexa och ofta konfliktfyllda skogspolitiska frågor.

[1] Enligt studier från bl.a. Skogsstyrelsen och Skogforsk kan det hållbara uttaget av grot öka från dagens knappt 10 TWh till 22-25 TWh per år.

Svebio har de senaste åren med oro noterat den allt större osäkerheten som uppkommit kring skogsägarnas möjlighet att bruka sin skog. Detta beror bl.a. på att en rad nya EU-regelverk har tillkommit som har eller ska implementeras i Sverige. Den skogliga värdekedjan består av flera led och osäkerhet i första ledet påverkar även de efterföljande, t.ex. bioenergisektorn, som Svebio företräder.

När det gäller EU-perspektivet kan Svebio konstatera att EU-kommissionen de senaste åren lämnat flera förslag inom ramen för bl.a. Fit for 55-paketet som kan få negativ inverkan på bioenergins förutsättningar. Några exempel på detta är naturrestaureringsförordningen (NRL), avskogningsförordningen (EUDR), LULUCF-förordningen och implementeringen av förnybartdirektivet (RED III) som riskerar att leda till minskade avverkningar och minskad produktion av skogsråvara, vilket minskar tillgången på biomassa för energiändamål, både i form av avverkningsrester och biprodukter från skogsindustrin. Detta får direkta konsekvenser för den svenska energiförsörjningen där bioenergin idag svarar för drygt 35 procent av slutanvändningen av energi, se diagram nedan.

Sveriges totala energianvändning 2024 (TWh)

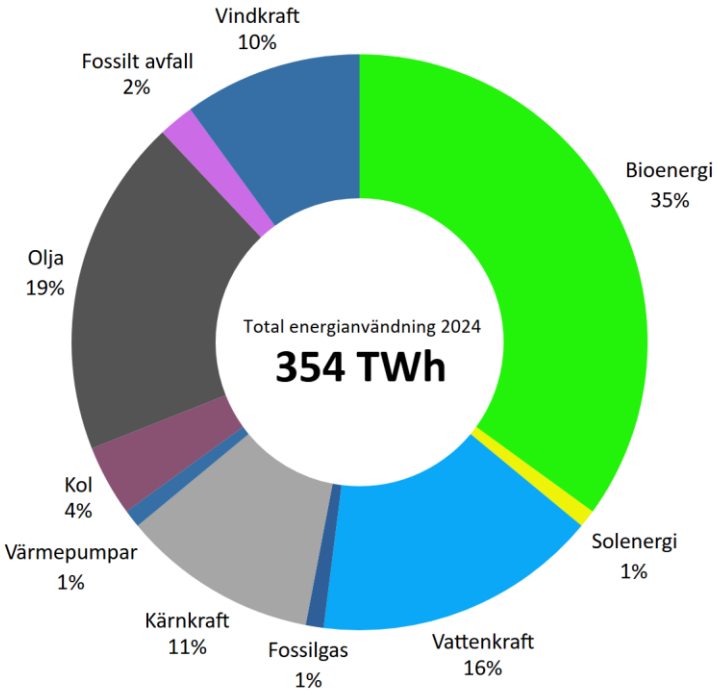

Källa: Preliminär statistik från Energimyndigheten (Korttidsprognos vinter 2025) bearbetad av Svebio.

Med krig i vårt närområde står Sverige och EU står inför geopolitiska förändringar utan motstycke i vår tid. Därför är det av yttersta vikt att Sverige stärker sin säkerhet, sin självständighet och sin motståndskraft. Till detta har vi en tilltagande klimatförändring som resulterar i ett alltmer akut behov av klimatanpassning av skogen.

Den svenska skogen är en viktig del av lösningen och kan bidra till att tillhandahålla mycket av det som samhället behöver för att fungera och stå starkt, både genom att bidra till minskat beroende av fossilbaserade material och bioenergi samt skapa arbetstillfällen och välfärd.

För detta krävs att skogsägarna får bättra förutsättningar att hållbart bruka sin skog. De senaste åren har en allt större osäkerhet uppkommit kring skogsägarnas möjligheter till detta. Förhoppningsvis kan utredningens förslag minska denna osäkerhet.

Svebios specifika synpunkter

- *Kapitel 5 – Tydliggörande av samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken*

Svebio tycker att förslaget att skilja på avverkningsanmälan enligt skogsvårdslagen och samråd enligt miljöbalken är positivt. Detta kan leda till att det går tidigare att skilja mellan åtgärder som kräver mer resurser från myndigheter och verksamhetsutövare och åtgärder som kan hanteras utan samråd.

Däremot är Svebio tveksam till att ansvaret för att hamna rätt mellan avverkningsanmälan och samråd helt och hållet ligger på markägaren och att det är svårt att se vilka konsekvenser ett misstag skulle kunna få för den enskilde markägaren.

- *Kapitel 6 – Arealgräns för krav på underrättelse om avverkning*

Svebio delar utredningens slutsatser och förslag att inte ändra arealgränsen för krav på avverkningsanmälan. Kopplingen till krav- och kontrollfunktioner från EU är relevant och en höjning av arealgränsen riskerar att andra kontrollsystem måste införas, vilket kan komma att innebära andra komplikationer.

Svebio hade dessutom välkomnat en förenklad process kring avverkningsanmälan för små och mindre aktiva skogsägare.

- *Kapitel 7 – Övriga åtgärder med krav på underrättelse*

Svebio är positivt till förslaget att skogsbränsleuttag (i form av grot, grenar och toppar) inte ska omfattas av kravet på underrättelse enligt 12§ Skogsvårdslagen. Grot-uttag är i dag en del av gängse skogsbruk, där underrättelsen i princip blir utan praktisk betydelse. Eftersom grot-uttaget inte heller har visat sig ha någon större negativ påverkan på vare sig tillväxt eller biologisk mångfald ser Svebio detta som ett verkningslöst administrativt krav som därför bör tas bort.

- *Kapitel 9 – Hantering av underrättelser om skogliga åtgärder*

Svebio ställer sig bakom utredningens ansats att skapa tydliga förenklingar och utifrån detta är förslaget med förkortad tid för avverkningsanmälan väl i linje med det syftet. Svebio ser att detta förslag skulle ha potential att minska kostnadsbasen för tillsyn hos Skogsstyrelsen då man kan fokusera på de ärenden där det verkligen behövs tillsyn och också göra processerna effektivare hos markägare.

- *Kapitel 10 – Kostnadsfördelning av kunskapsinhämtning*

Svebio delar uppfattningen att det inte endast ska falla på markägaren att bekosta kunskapsinhämtning inför en avverkning, särskilt då samhällets förväntningar på skogsekosystemen är under förändring. Svebio vill framhålla att markägarnas egen kunskap om sin skog behöver tillvaratas bättre. Vidare saknar Svebio en differentiering mellan stora och små markägare i förslaget. Det borde vara möjligt att ställa lägre krav på kostnader för kunskapsinhämtning för små privata markägare.

- *Kapitel 11 – Alternativa tillsynsmodeller*

Svebio ställer sig bakom utredarens slutsatser när det gäller alternativa tillsynsmodeller. I dagsläget finns det inget attraktivt alternativ till rådande tillsynsmodell, detta kan dock behöva utredas vidare.

- *Kapitel 12 – Tillsyn över artskyddsfrågor i skogen*

Svebio ser stora förenklingar kring tillsynsprocessen för alla inblandande med en myndighet som tillsynsmyndighet för artskyddsfrågor och ställer sig därför bakom utredarens förslag.

- *Kapitel 13 – Domstolsprocesser*

Svebio ställer sig bakom förslaget att samla alla överklagansärenden till Mark- och miljödomstolen. De senaste årens praxis att överklaga till både Mark- och miljödomstolen och Förvaltningsrätten har inneburit stor osäkerhet och viss förvirring hos många inblandade. Det är ett bra förslag att införa krav på skoglig kompetens i Mark- och miljödomstolen. Svebio ser också positivt på förslaget att Skogsstyrelsen ska kunna vara part i Mark- och miljödomstolen för att underlätta handläggning och beslut.

- *Kapitel 14 – Ersättningsmodell*

Svebio ser positivt på grundsatsen att markägare ska få ersättning vid inskränkningar av brukandet över en viss nivå (toleranströskeln).

Avslutande kommentarer

Utredningen konstaterar att utredningsdirektiven kräver ett förslag om en ny samlad och robust modell om ekonomisk ersättning vid inskränkningar i skogsbruket. Enligt förslaget ska ersättning utgå om begränsningen medför att sedvanligt skogsbruk avsevärt försvåras på berörd del av fastigheten. Med en ny lösning kan man undvika att laglighetsprincipen medför en snävare tillämpning av den föreslagna ersättningsrätten än vad som är avsett. Bestämmelser om bevarande av naturvärden, som medför att sedvanligt skogsbruk avsevärt försvåras på berörd del, ska utlösa en rätt för markägaren att kräva att det bildas ett s.k. skogsmarksskyddsområde.

Svebio vill betona att egendomsskyddet och ersättningsrätten är av central betydelse för en trygg företagsutveckling och skogsbruksområdet har blivit så pass komplext att de skogliga aktörerna inte kan förutse det rådande rättsläget.

Därtill behöver regelverken vara enkla att tillämpa. För att förenkla för företagen bör ansvariga myndigheter ta fram vägledningar i god tid, utbildningar genomförs och tillräckliga övergångsperioder

tillämpas. För att klara detta är det av största vikt att erforderliga resurser tillförs berörda myndigheter – såsom Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket och länsstyrelserna – för deras arbete med tillstånd och tillsyn.

Ett förslag är att införa en ingång in till myndigheterna – en ”One stop shop” – gällande vilka krav som ställs, information om skogsråvarans ursprung och rapportering. En förebild kan vara ”Verksamt.se”, där Tillväxtverket, Skatteverket, Tullverket och Bolagsverket, m.fl., samarbetar kring företagsinformation. Ansvariga myndigheter bör samordna tillsyn och förenkla information, praxis och regler, så att de företag som berörs kan få enkel och likvärdig information och minskad administration. Vidare bör tillsyn kunna samordnas för att undvika dubbel tillsyn med dubbel reglering av kraven. En samordning begränsar även den totala arbetsbördan och kostnaderna för myndigheterna och skattebetalarna.

Stockholm den 14 maj 2025
SVENSK BIOENERGI

Anna Törner
VD

Kopia till
hans.nilsagard@regeringskansliet.se